

Õiguskantsler

Priit Pikamäe
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 05.02.2014 nr 4-3-29-14

Meie 04.03.2014 nr 9-2/140284/1401007

**Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses
Kuni 30.06.2012 kehtinud riigilõivuseaduse § 57 lg 1 ja lisa 1 (riigilõiv 1 118,45 eurot)**

Austatud Riigikohtu esimees

Pöördusite minu poole ja küsisite põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 3-4-1-5-14 (tsiviilasi nr 2-12-18300) arvamust, kas 08.05.2012 kehtinud riigilõivuseaduse (RLS) § 56 lg 1 ja lisa 1 olid Eesti Vabariigi põhiseadusega (Põhiseadus) kooskõlas osas, mille kohaselt tuli hagilt hinnaga 10 160,96 eurot tasuda riigilõivu summas 1 118,45 eurot. Ilmselgelt on silmas peetud siiski RLS § 57 lg 1 normi.

Leian, et **Põhiseaduse § 15 lõikega 1 ning §-ga 11 ei olnud kooskõlas** Harju Maakohtu 27.01.2014 määruse 2-12-18300 resolutiivosas määratletud 08.05.2012 kehtinud **RLS § 57 lg 1 koostoimes lisaga 1**, mille alusel tuli tsiviilasjas hinnaga 10 160,96 eurot tasuda hagiavalduselt **riigilõivu 1 118,45 eurot**.

Asusin oma 03.12.2013 arvamusel nr [9-2/131495/1305060](#) seisukohale, et kostja õiguste kaitseks on õigustatud kohtumenetluse normide tõlgendus, mille kohaselt saab ta tõstatada riigilõivu määra põhiseaduspärasuse küsimuse vähemalt kuni kohtulahendi jõustumiseni. Teisisõnu saab ta seda teha hetkel, millest alates saab rääkida ebaproportsionaalse riigilõivu ülemäärasest mõjust kostja õigustele. Käesoleval juhul tõstatas kostja küsimuse liiga kõrge riigilõivust oma 12.12.2013 vastuses hageja menetluskulude rahalise suuruse kindlaksmääramise taotlusele. **Leian, et Harju Maakohtu taotlus põhiseaduslikkuse järelevalve algatamiseks on lubatav.**

Taotluse objektiks oleva riigilõivu summa osas jään oma seniste seisukohtade juurde ja leian, et **Põhiseaduse § 15 lõikega 1 ning §-ga 11 ei olnud kooskõlas** Harju Maakohtu 27.01.2014 määruse 2-12-18300 resolutiivosas määratletud 08.05.2012 kehtinud **RLS § 57 lg 1 koostoimes lisaga 1**, mille alusel tuli tsiviilasjas hinnaga 10 160,96 eurot tasuda hagiavalduselt **riigilõivu 1 118,45 eurot**.

Leian, et olukorras, kus kuni 31.12.2008 tuli sama suure hagihinna puhul tasuda riigilõivu 528,84 eurot ning alates 01.07.2012 500 eurot, ning eeldades, et ka nimetatud summad täitsid/täidavad riigilõivu eesmärgid (menetlusökoonoomia ja Riigikohtu poolt tunnustatud kohtumenetluse kulude osalise kandmise põhimõte), ei ole nendest poole suurema riigilõivusumma nõudmine proportsionaalne. Olen oma varasemates arvamusel korduvalt

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

rõhutanud, et iga riigilõiv on konkreetne PS § 15 lg 1 sätestatud kohtusse pöördumise õiguse piirang ning vajab nii nagu mistahes muu põhiõiguse piirang proportsionaalset õigustust. Seetõttu peab iga riigilõiv olema majanduslikult põhjendatud, sh ka riigilõivus sisalduv menetlusökonoomia saavutamise hinnanguline osa.

Märgin lõpetuseks, et kuigi konkreetnes kohtuasjas tõstatas kohus riigilõivu määra põhiseaduspärasuse küsimuse üksnes hagi esitamise aja seisuga, oli see minu hinnangul põhiseadusevastane kogu selle kehtivuse ajal.

Ühtlasi teatan, et ei soovi asja arutamist suulises menetluses.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel